

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва
Кафедра педагогічних наук, освітнього і соціокультурного менеджменту

**Всеукраїнські освітньо-наукові читання,
присвячені до 20-літтю кафедри
освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної
роботи**

ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

3–4 квітня 2025 року

Черкаси, 2025

УДК 37.011.3-051

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
навчально-наукового інституту педагогічної освіти,
соціальної роботи і мистецтва
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

Тенденції підготовки фахівців у сфері освіти та освітнього менеджменту:
Збірник матеріалів Всеукраїнських освітньо-наукових читань, присвячених до
20-ліття кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної
роботи. – Черкаси: ФОП Гордієнко С. І, 2025. – 32 с.

У збірнику висвітлено актуальні питання підготовки фахівців у сфері
освіти та освітнього менеджменту.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, магістрантів,
студентів, вчителів, керівникам освітніх закладів.

Тексти публікуються в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності
несуть автори статей.

© ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2025

© Колектив авторів, 2025

людської індивідуальності, а і стає основою для її формування. Філософія переможця стає домінуючим мотивом поезій.

Феноменологія тісно пов'язана із творенням багатогранної особистості, її гармонійного внутрішнього світу. Феноменологія покаже унікальну взаємозв'язаність багатьох речей. У системі «текст – світ – текст» знаходимо дзеркальне відображення «світ – текст – світ». Свідомість особистості у феноменології спрямована на світ, існує в світі, у конкретному часо-просторі.

Феноменологія як методологічна система відображення речей піднімається до системи узагальнення; і на рівні узагальнень, на основі аналізу формотворчих сенсів, стає точкою творення нового феномену.

Абсолютно логічно на основі феноменального методу можна пояснити пророчі візії окремих текстів, які виходили за межі часопростору і показували проєкцію майбутнього. Описані феномени стають втіленням у реальному світі. Тому на прикладі аналізу текстів письменників-воїнів ми з абсолютною впевненістю на основі феноменологічної методології можемо стверджувати: хто сформував у собі силу духовних цінностей – той є непереможним. Феномен перемоги запрограмовується у системі реального феномену. Досліджуючи духовні явища, ми проєктуюмо реальний розвиток подій. Потужна хвиля літератури письменників-воїнів свідчить, що ми вже перемогли. Усі перемоги починаються із перемоги духовних цінностей.

Т.С. Плачинда
м. Полтава, Україна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ У КОНТЕКСТІ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вищий рівень професіоналізму педагога визначається його педагогічною культурою, до якої входять такі основні складові: наукова ерудиція; загальна та національна культура; педагогічні здібності; педагогічна майстерність; етика в педагогічній діяльності; культура мовлення; культура спілкування; духовне багатство; організація наукової праці; прагнення до самовдосконалення тощо.

Майбутні фахівці фізичної культури та спорту, які передбачувані педагогами, мають оволодіти навичками педагогічної майстерності під час здобуття освіти у ЗВО. У цьому контексті кафедрою фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» започаткована підготовка

здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Метою освітньо - наукової програми, у тому числі, є підготовка докторів філософії, здатних самостійно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної освіти, що передбачає набуття необхідних навичок педагогічної майстерності. З цією метою запроваджено навчальну дисципліну «Професійна майстерність та імідж сучасного викладача», яка є вибіркоким освітнім компонентом і займає чільне місце в освітньо-науковій програмі «Професійна освіта».

На майбутніх педагогів напряму фізична культура та спорт покладається важлива місія – прищеплення дітям і молоді навички та цінності здорового способу життя і мотивувати їх до активної фізичної діяльності. Варто зазначити, що ефективність виконання фізичних вправ, розвиток фізичних якостей, рівень підготовленості та стан здоров'я учнівської та студентської молоді значною мірою визначаються рівнем професійної підготовки та педагогічної майстерності фахівця у сфері фізичної культури та спорту (незалежно від його ролі – вчителя, викладача чи тренера).

Систематизуючи погляди науковців, пропонуємо наступні структурні компоненти педагогічної майстерності фахівців фізичної культури та спорту:

- гностичний компонент (наявність системи професійних знань у галузі фізичної культури та спорту, розуміння сучасних методик і технологій навчання, здатність до аналізу й оцінки власної педагогічної діяльності);

- діяльнісний компонент (особиста фізична підготовленість і демонстрація правильного виконання фізичних вправ);

- психологічний компонент (мотивація здобувачів освіти або спортсменів, психологічна стійкість, ндивідуальний підхід, вирішення конфліктних ситуацій тощо);

- комунікативний компонент (навички професійного спілкування, педагогічно доцільні взаємини зі здобувачами освіти, колегами, батьками, вміння мотивувати та підтримувати інтерес до занять фізичною культурою та спортом);

- конструктивний компонент (вміння планувати й організувати навчально-тренувальний процес, розробляти зміст занять, визначати методи та засоби навчання відповідно до поставлених цілей і завдань);

- організаторський компонент (здатність ефективно організувати діяльність здобувачів освіти або спортсменів, створювати сприятливу

атмосферу для занять, координувати роботу групи, чи команди та забезпечувати дисципліну).

Формуючи під час професійної підготовки у ЗВО педагогічну майстерність, необхідно враховувати специфіку майбутньої діяльності фахівців та орієнтуватися на вимоги сьогодення. Наразі ми можемо послуговуватися широким спектром можливостей для впровадження сучасних методів і засобів в освітній процес задля формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. До методів формування педагогічної майстерності, серед інших, відносимо: активні методи навчання, практичні методи, методи саморозвитку та рефлексії тощо. Ефективними засобами на наш погляд будуть: застосування інформаційно-комунікаційних технологій (використання відеуроків та онлайн-курсів; аналіз власної педагогічної діяльності); вивчення науково-методичної літератури (підручники, посібники з педагогіки та методики викладання фізичної культури); відвідування психолого - педагогічних тренінгів, вебінарів та ін. (робота над комунікативними навичками, розвиток емоційного інтелекту, тренінги з лідерства, мотивації та командної взаємодії); використання системи оцінювання та зворотного зв'язку (анкетування здобувачів освіти щодо якості викладання; спільний аналіз власних занять з колегами або методистами) тощо.

У професійній діяльності сучасний педагог має керуватися етичними нормами та принципами, дотримуватися академічної доброчесності й професійних стандартів, а також сприяти формуванню моральних і соціальних цінностей як у себе, так і в здобувачів освіти. Тому, майбутнім фахівцям фізичної культури та спорту у процесі їхньої професійної підготовки варто звертати особливу увагу на такі аспекти під час формування педагогічної майстерності: професійна етика й такт (дотримання норм академічної доброчесності, повага до учнів, чесність у викладанні та оцінюванні); психолого-педагогічна компетентність (розуміння особливостей розвитку особистості, мотивації учнів, індивідуального підходу тощо); комунікативні навички (вміння ефективно взаємодіяти з учнями, колегами, батьками, мотивувати та підтримувати підростаюче покоління); особистий приклад (ведення здорового способу життя, дисциплінованість, відповідальність, що є важливими для виховання майбутніх спортсменів); сучасні методи навчання (використання інноваційних підходів, інтерактивних технологій, цифрових ресурсів в освітньому процесі); самоаналіз і саморозвиток (постійне вдосконалення власних

професійних навичок, аналіз власних педагогічних дій, участь у тренінгах, конференціях тощо).

Отже, формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту є визначальним чинником підготовки висококваліфікованих професіоналів, які спроможні ефективно взаємодіяти з учнями, вихованцями та спортсменами, створюючи умови для їхнього всебічного розвитку. Оскільки фізична культура та спорт включають не лише фізичні, але й психологічні, емоційні та соціальні аспекти, то педагогічна майстерність повинна враховувати різноманітні стратегії, методи та підходи, спрямовані на оптимізацію освітнього процесу.

Важливим чинником забезпечення високого рівня професіоналізму і результативності в діяльності майбутніх педагогів системи освіти та спорту, є формування педагогічної майстерності у фахівців фізичної культури та спорту. Цей процес є складним і багатограним і вимагає інтеграції академічних знань, практичних умінь і психологічної чуйності до потреб учнів і спортсменів.

А. М. Єфременко, С. С. Пятисоцька
м. Харків, Україна

АКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИМ ВПРАВАМ З ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Підготовка кваліфікованих фахівців передбачає набуття ними різних компетентностей, пов'язаних із можливістю якісно здійснювати професійну діяльність. В процесі здобуття освіти це досягається через вивчення різних навчальних компонентів – обов'язкових та за вибором. Складається ситуація, коли в стислі терміни студент мусить опанувати різноспрямовані навчальні дисципліни. При цьому, щільність аудиторної роботи залишається високою. Вочевидь, студенти можуть стикатися зі складностями в навчанні, які пов'язані з обмеженими часовими можливостями на якісне опанування навчальних дисциплін. Існує потреба в активізації навчальної діяльності студентів не лише в аудиторії, а й в процесі самостійної роботи. Це сприятиме оптимізації формування професійних компетентностей через ефективне забезпечення досягнення програмних результатів навчання.

Аналіз останніх досліджень. Активне навчання легкоатлетичним вправам із використанням мобільних технологій є перспективним напрямом у підготовці тренерів з обраного виду спорту, що поєднує інтерактивні методи навчання та цифрові засоби оцінювання рухової